

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

1050 letnica smrti sv. Metoda.

Meseca aprila smo praznovali 1050-letnico, odkar je na staroslavnem Velehradu na Moravi zatisnil svoje trudne oči starejši obeh slavni solunskih bratov in slovanskih blagovestnikov: sv. Metod. Na veliki torek leta 885, ko je minilo od smrti filozofa Konstantina Cirila v Rimu šele 15 let, je častiljivi, toliko preganjani moravski in panonski nadškof izročil svojo dušo Gospodu.

Z njim je legla v grob tudi ena največjih zamisli rimskih papežev: na cerkveno-političnem polju sodelovati na ustanovitvi mogočne slovanske države, ki naj bi bila na eni strani proti uteži proti naraščajoči nemški in frankovski oblastnosti na zapadu in bizantinski oblastnosti na vzhodu, na drugi strani bi pa tvorila zlati most krščanske edinosti in sprave med temi narodi; obsegala bi velik del današnjih severnih Slovanov in sčasoma večino ali celo vse južne Slovane, ki tedaj od severnih bratov še niso bili zemljepisno, pa tudi ne jezikovno ločeni. To je bil smisel ustanovitve nove moravsko-panonske nadškofije, s katero naj bi bila obnovljena starodavna sremska metropolija, pod katero so spadale tudi stare škofije v Emoni (Ljubljana), Celje (Celje), Petoviju (Ptuj) in Singidumu (Beograd). Slovansko bogoslužje, ki sta ga z dovoljenjem in blagoslovom rimske stolice uvedla sveta brata, naj bi slovanska plemena vezalo naravnost z Rimom, ki jim vsled tega v cerkvenopravnem oziru ne bi bilo treba priznavati nemške ali bizantinske nadoblasti. Da so se ti načrti uresničili, bi bila zgodovina Slovanov v Evropi precej drugačnejša od današnje.

Politična kratkovidnost in nesloga slovanskih knezov, združena z zavistjo, zlobnimi in trigami in brezobzirnim nasiljem s strani sovražnikov, sta sicer uničili veliko prvotno zamisel, toda kljub temu je seme, zasejano med slovanske rodove, vzklilo in obrodilo bogat sad. Sv. Metod je namreč ali sam ali po svojih učencih širil blagovest tudi med slovanskimi sosedi Moravanov in Panoncev, zlasti med Čehi, katerih vojvoda Borivoja je, kakor poroča staro izročilo, tudi sam krstil.

Metod je bil, kakor njegov brat Ciril, vzgojen v tedaj največjem kulturnem središču Evrope, v Carigradu, kjer je v onih časih misijonska ideja cvetela. Ne le gorečnost za širjenje krščanske vere med poganskimi sosedi,

temveč tudi državni interes sam je nagibal bizantinske cesarje in patriarhe, da so barbarska plemena, ki so ogrožala Bizanc, skušali pridobiti za krščanstvo, in tako razširiti svoj vpliv izven mej cesarstva. Zato gotovo ni malo laskalo cesarju Mihaelu III., ko je prejel celo iz daljne Moravske prošnjo od kneza Rastislava, naj mu za oznanjevanje evangelija pošlje slovanskega jezika zmožnih misijonarjev.

Iste misijonskega duha sta bila prevzeta sveta brata. Poleg apostolske gorečnosti in svetosti njunega življenja je bilo pa zlasti slovansko bogoslužje tista mogočna sila, ki je vplivala na srce Slovanov, da so se oklenili krščanstva. Glagolsko pismo, delo od Boga razsvetljenega uma sv. Cirila, se je razširilo ne le v mejah Metodove nadškofije, temveč daleč preko njih. Ko so bili po Metodovi smrti njegovi učenci izgnani iz Svetopolkove države, ki je kmalu zatem pod navalom Madžarov razpadla, so ponesli svete knjige seboj ter razširili slovansko liturgijo med Hrvati, Srbi in zlasti Bolgari, kjer se je začela v X. stoletju na tej podlagi, toda v cirilskih črkah, prava zlata doba bolgarske književnosti. Od tam

se je slovanska liturgija razširila v Moldavijo in Vlaško, Besarabijo in Rusijo, ki jo je širila dalje proti vzhodu.

Tudi na Slovence je blagodejno vplivala Metodova dedščina. Saj je bil panonski knez Kocelj največji zaščitnik in pospeševalec Metodovih idej, dokler niso njega in njegovega dela uničili Nemci in Madžari. Toda popolnoma iztrgati ga niso mogli, premočna je bila ideja, ki si je sama utirala pot. Ko sv. Pavlin, patrijarh od l. 787 do 802, ni mogel niti z darovi po latinskih duhovnikih pridobiti poganskih Slovencev, tako beremo v »Slavia Italica«, jim je poslal slovanskih duhovnikov, in komaj so slišali evangelij v jeziku sv. Cirila in Metoda, so se vsi spreobrnil k novi veri. Glagoljanje se je ohranilo med Slovenci na Štajerskem, Primorskem in Kranjskem še pozno v novo dobo.

Med Slovenci ima danes »Bratovščina sv. Cirila in Metoda«, ustanova škofa Slomškega, varovati in širiti duha slovanskih blagovestnikov; duha cerkvene edinosti vseh Slovanov pod vodstvom naslednika sv. Petra, duha velike ljubezni do lastnega naroda, do materinega jezika in domovine. Naj bi tudi naša, za bodočnost Slovencev tako usodna doba, našla med nami mož Metodovega in Slomškevega duha.

Skupščinske volitve na Čehoslovaškem bodo dne 15. maja. Vloženih je 17 list, za 3 manj kakor pri zadnjih volitvah pred šestimi leti. Volitev se bo udeležilo 10 čehoslovaških, 6 nemških in 1 karpatsko-ruska lista. Madžarska manjšina se je zvezala z nemškimi strankami.

Oboroževanje Nemčije. Že zadnjič smo poročali, kako je razburkala evropski svet nova vest iz Nemčije, da namreč Hitlerjeva vlada ni le uvedla splošne vojaške dolžnosti, ampak se oborožuje Nemčija z vso naglico na suhem, na morju in v zraku. 12 podmornic, po 250 ton vsake, katere so Nemcem po versajski mirovni pogodbi odločno prepovedane, grade že od lani in je v pristanišču Kiel otvorbena podmorniška šola, v kateri se vežbajo nemški pomorščaki za službo na podmornicah. Nadalje zgradijo v Nemčiji dnevno 15 lovskih letal in poleg tega 9 velikih prometnih aeroplanov, ki se lahko takoj spremenijo v bombna letala z veliko nosilnostjo. Nemška leta-

la frčijo s 300 km na uro. Nemška bombna letala nosijo seboj do 2 toni bomb.

Španska vlada v krizi. Ministrski predsednik Lerroux je podal predsedniku republike ostavko cele vlade. Desnica je odklonila vladi pomoč in ta ni mogla računati pri zopetnem sestanku parlamenta na večino. Upajo, da bo Lerroux de učarje pomiril in še nadalje ostal na čelu vlade.

Francosko-ruska pogodba je bila podpisana v Parizu dne 3. maja. Od prvotnega načrta vojaške je le ostala pogodba medsebojni pomoči v smislu določil Zveze narodov.

Italija in Abesinija. Italija je zbrala ob abesinski meji vojsko 70.000 moških, ki čakajo na povelje, da udarijo preko meje in prične vojno. Sedaj prihajajo poročila, ki znajo povedati, da bi se lahko razvil oborožen obračun med Italijani in Abesinci šele enkrat na jesen. Med italijanskim vojaštvom v Abesiniji vlada že sedaj skrajna nezadovoljnost in je prišlo do izgrediv in uporov, katere so zadušili s pomočjo črnih milicnikov. Kakim italijanskim osvajalnim načrtom se bo uprla Abesinija z vsemi močmi. V abesinski pre-

Fri slabi prebavi
 uporabljajte znani
PLANINKA - čaj
BAHOVEC
 Pristen je le v plombiranih paketih.
 Lekarna
Mr. Bahovec, Ljubljana
 Reg. br. 76 od 5. II. 1932.

stolici v Addis Abebi so se mudili v zadnjem času zastopniki devetih velikih svetovnih tovarn za orožje in strelivo. Abesinija bo vojni material tiho-tapila in ga dobivala preko francoske Somalije. Javna tajnost je, da ima zagurano Abesinija za slučaj resnega napada od strani Italije japonsko pomoč.

Papež Slovanom. Pretekli mesec je prejel sv. Oče o priliki 1050letnice smrti sv. Metoda v posebni avdienci upravo in člane vseh slovanskih cerkvenih zavodov v Rimu, in sicer hrvatskega zavoda sv. Hieronima, čehoslovaškega zavoda »Nepomutianum«, poljskega papeškega zavoda, ruskega zavoda sv. Terezije od Deteta Jezusa, ukrajinskega zavoda sv. Jozafata in poljskega cerkvenega instituta. Bilo jih je toliko, da so bili porazdeljeni v petih dvorah. Sv. Oče je šel skozi vse dvorane ter nudil vsakemu apostolski prstan v poljub. Med obhodom je pevski zbor sv. Jozafata prepeval primerne pesmi. V nagovoru, ki ga je imel sv. Oče, je poudaril, da blagoslavlja ves slovanski svet, vse slovanske narode, tiste, ki so vdani in zvesti Apostolski stolici, kakor tudi tiste, ki so na žalost ločeni, toda ne oropani potov, ki vodijo k vrnitvi. Ko je sv. Oče končal svoj govor, je zaželel slišati še eno slovansko pesem. Ko so mu jo zapeli, se je poslovil od navzočih s pozdravom v poljskem jeziku: »Hvaljen Jezus!«

Proti framasonom. V Franciji se vršijo številne demonstracije proti framasonom in njihovemu škodljivemu vplivu na javno življenje. V mestu Metz je govoril vodja francoske Katoliške akcije grof Castelnau ter ostro obsodil framasonsko delovanje. Na zborovanju v mestu Rouenu so govorniki poudarjali, da se vrši brezbožniška agitacija vzporedno s framasonsko agitacijo. V svetovni vojni je dalo 1464 redovnikov in 226 redovnic svoje življenje za francosko domovino. In vendar jim Francija za to še ni izkazala hvaležnosti, ker redovništvo na Francoskem nima tistih pravic, ki mu gre. Da jih ne dobi, je glavna krivda pri framasonstvu, ki nesramno agitira in strupeno hujska proti katoliškemu redovništvu. Na Portugalskem pa je država sama začela akcijo proti framasonstvu. Izdala je poseben zakon zoper to tajno družbo in njeno razdiralno

delovanje. Ta zakon med drugim določa, da ne sme biti noben državni uradnik, profesor, učitelj in sploh noben državni namestnik član framasonske lože. Vsak mora s prisego potrditi, da ni član te organizacije ter tu-

Osebnosti.

Duhovniške vesti. Župnijo Artiče pri Brežicah je dobil g. Jožef Šketa, dosedaj kaplan pri Veliki Nedelji. — Provizor v Artičah g. Franc Modrinjak je prišel nazaj v Pišce za kaplana. Župnija Galicija pri Celju je podeljena g. Mihaelu Čarf, župniku pri Sv. Joštu.

Nesreče.

Mraz, ki je nastopil v noči od 1. na 2. majnik, ni hudo udaril samo naše slovanske kraje, ampak celo državo. Celih 60 let ni bila Slovenija tako hudo prizadeta od spomladanske nebe, nego tokrat. Nepregledno ogromna škoda se ne da sedaj še niti približno oceniti.

Ogromna škoda vsled mraza. Iz ljutomersko-ormoških goric nam pišejo, da je mraz v noči od 1. na 2. maj povzročil ogromno škodo v vinogradih in sadonosnikih. V vinogradih so največ trpele sledeče sorte tri: šipon, žlahtina in portugalka. Sadonosniki pa, ki so bili dne 1. maja v najlepšem belem in rdečem cvetju, so postali dne 2. maja, ko je posijalo solnce, rjavi. Pričakovati je bilo bogate sadne letine, a bo sedaj vsled poškodbe po mrazu več ko za polovico manjša.

Požarna nevarnost za prijazno cerkvico. V zvonik prijazne cerkvice Svet. Urbana nad Mariborom je tresčila strela med snežno nevihto dne 1. maja ob pol enih popoldne. Radi pokvarjenega strelovoda ni zdrsnila po žici v zemljo, ampak po jabolku prav v konicu zvonika. Šele pa radijski anteni, katero ima napeljana sosedni krčmar, je dosegla strela zemljo. Udar strele je užgal vrh stolpa pod pločevinasto streho in se je začelo nevarno kaditi ter je oznanjal dim resno požarno nevarnost. Gašenje so se lotili z velikim trudom in požrtvovalnostjo. kamniški in mariborski gasilci. Gasilno delo je bilo silno težavno, ker je zvonik proti zgornjemu koncu čisto ozek. Gasilci so delali 24 ur in so morali odstraniti s stolpa jabolko ter križ, sicer bi se bila zrušila v notrajnost. Šele dne 2. maja krog poldne je bila odstranjena požarna nevarnost.

Smrtno povožen od avtomobila. Na Križnem vrhu nad Poljčanami se je zgodila v noči pred 1. majem nesreča, ki je zahtevala življenje 48letnega pomožnega progovnega čuvaja Jurija Martinškega. Omenjeni se je vračal iz Slovenske Bistrice proti domu in se je ustavil na Križnem vrhu, kjer so postavljali mlaj. Martinšek je fantom pomagal do noči. Po 20. uri je odšel in rekel, da gre proti domu. Na povratku mu je prihrzel nasproti osebnosti in ne-

di nikdar ne bo postal. Posnemanja vredno tudi v naši državi, kateri framasonstvo s svojim široko-razprednim delovanjem stokrat bolj škoduje, kakor pa tiste organizacije, zoper katere se bori državna oblast.

znan avto, ki ga je smrtno povozil. Martinška so našli na cesti razmesarjenega, ker ga je avtomobil vlekel seboj po cesti. Brezvestni avtomobilist je pustil smrtno povoženega in zginil.

Posestnica pogorela. V Lobnici pri Rušah je uničil požar posestnici Ivanke Jamnikar hišo in gospodarsko poslopje. Škoda 30.000 Din.

Dva požara na Dravskem polju. V Spodnjih Pletterjih pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je uničil v noči ogenj vsa gospodarska poslopja s pridelki in orodjem posestniku Jožefu Planinšku. V Leskovcu pri Pragerskem sta pogorela stanovanjska hiša in viničarija posestniku Karlu Soršaku. Škoda znaša 30.000 Din.

Gospodarsko poslopje je pogorelo v Cirkovcah pri Pragerskem posestniku Matježu Napastu. Zgorela je tudi živinska krma, stroj za čiščenje žita ter razno orodje. Škoda znaša 20.000 Din. Gasilci so preprečili razmah požara.

Smrtna nesreča v božjastnem napadu. V Celju je smrtno ponesrečil 50letni božjastni Robert Strašek, ki je stanoval pri svojih starših. V božjastnem napadu je padel po stopnicah, da si je prebil lobanjo in podlegel poškodb.

Gospodarsko poslopje je pogorelo po nesreči na Prekorju pri Celju pri posestniku p. d. pri Kmetu.

Smrtna nesreča otroka. V Ljubljani v Staničevi ulici je utonil v kadi vode na domačem vrtu 18mesečni Lojzek, sinko krojaškega mojstra in hišnega posestnika Al. Horvatiča.

Posestnica pogorela. Na Primskovem pri Kranju je pogorela v noči domačija posestnice Neže Stare, po domače pri Gofarju. Ogenj je izbruhnil o polnoči v šupi. Požar je uničil šupo, ostrešje na hlevu ter hiši, drvarnico in precej orodja. Posestnico so vzbudili sosedje ob izbruhu požara iz spanja. Omenjeni požar je na Primskovem v kratkem času že drugi.

Smrtna nesreča pri plezanju. Pri plezanju na Turnu pri Šmarni gori na Kranjskem je dne 5. maja strmoglavil z vrha 19letni knjigoveški vajenec Mirko Dovič iz Male vasi pri Ježici. Smrtono nevarno ponesrečenega so koj prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je podlegel poškodb.

Huda avtomobilska nesreča francoskega ministrskega predsednika Flandina. Francoski ministrski predsednik Flandin se je peljal dne 4. maja v avtomobilu s svojo ženo ter hčerko. Na potu iz Pariza v Domcy sur Cure, 170 km južno od Pariza, je zadel njegov avtomobil v avto lionskega poslanca in ministra Herriota. Sunek je pogнал Flandina iz vozila, udaril je z glavo ob občestni kamen ter si zlomil desno roko. Na srečo si ni prebil lobanje. Smrtno nevarno je poškodovana njegova hčerka, žena pa lahko. Herriotov avto